

Universitätsbibliothek Paderborn

**Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis
Nider de ordine predicatorum**

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Nonu[m] p[...] q[...] aie desunctor[um] iuuari p[osssu]nt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

deducat. nec crucianus misterio demon-
nū. quia eorum videntes fuerūt. Possib-
le tū ē. q̄ ipsi demones q̄ o peccatis hoīis le-
tantias comitent cū deducunt ab an-
gelis scitis et assistant purgādis. Tū ut
earū penis sentient. Tū ut i earū exitu
a corpe suū aliquid recipiat. In hā aut se
culo qñ adhuc loc⁹ pugne ē punitū
hoies et a malis angelis sic ab hostib⁹.
ut p̄z de Job. et a bonis. ut p̄z de Ja-
cob cui⁹ neru⁹ femoris angelo punit⁹
et emarcuit. Gen. xxvij. Hora autem di-
uina iustitia aīas igne mediate purgat.
Sic aurifaber p igne aurū. sic tribula-
granūt cauterio medie⁹ morib⁹. Que-
dā etiā ibi p̄tā levata illuc deportata
purgat. ut dicit Greg. lliij. dial. et Ang.
de vera p̄nia. Omnes vero pene p̄pctis
quātūcūq̄ debite⁹. q̄s penas nō
plene delevit h̄cōrato. ibi ignis pur-
gabit. Sic p̄z q̄ i purgatorio sūt q̄dru-
plices pene. Pūo carcer loci mal⁹. q̄a
in frat. p̄e Ifernū. Scđo ignis vniſor-
mis h̄ fin diuinā iusticiā disformiter
cruciās. Tertio demonis assistentia cru-
ciatiua. Octo p̄uatio bītudis. Est at
triplex ignis purgatori⁹. Primo ē in
alio mādo i purgatorio q̄ erit acerbissim⁹.
Cui⁹ officiū ē triplice. videlicet pur-
gare a peccatis venialib⁹. a peccatis p̄ mortali-
bus p̄ mortali. et pre mortalib⁹ p̄ q̄b⁹. h̄ nō
est satissimū. et ab alijs seorsim sicut q̄ sūt
habit⁹ viciōsi. errores. et somes. Scđos
ignis ē citi⁹ purgatori⁹ q̄ erit i p̄flagra-
tione mādi. Terti⁹ purgatori⁹ ignis ē
tribulatio p̄nit⁹ p̄ne. et ille māto plus
purgat et citi⁹ q̄ ignis i loco purgato-
ri⁹. q̄ meritiū erit p̄ne auger⁹ modic⁹
multū de peccatis penas delet. et morta-
lē culpāt veniale delere p̄t q̄ ad penā.
H̄ ignis purgatori⁹ p̄mī solū delet ve-
niale p̄cimē penas debitas p̄ mortali-
bus p̄ mortali. et venialib⁹. h̄ nihil mere⁹ d̄
gaudio. et icōgabiliſt tū ē maior tertio
ignis. Sexto nōt q̄ vna aīa citi⁹ gur-

gat q̄ alia. ut docet ap̄ls. i. Cor. viij. ex
emplificās d̄ ligno feno et stipula. q̄ dā
venialia sunt maiors ad heretici q̄
alia. sūm q̄ affect⁹ magis ad ea inclinat
et fort⁹ i eis figit. tō talia tard⁹ purgā-
tur. Que autem aīe acerbissim⁹ purgat. vel q̄
tardi⁹ sc̄edū. q̄ acerbitas pene p̄p-
tide q̄ntitat⁹ culpe. h̄ diuturnitas re-
spōdet radicatione culpe in subiecto.
Qui pōt p̄tingere q̄ alijs in purgato-
rio diuti⁹ morez q̄ min⁹ affligit. et ecō-
uerso. Dia p̄fata sunt Tho. ubi p̄us.
Abbas Joachim li. 3 semie scripturar̄
dicit. Magni peccatores q̄ vere i fine vite
penitēt in purgatorio igne usq; ad no-
nūtūm die res cremari oportē credē-
di sunt. Arnican⁹. li. d̄ q̄st. armenop-
li. xlviij. dicit. Verisile ē māto usq; ad re-
surēptionē glōsaz oīm electoz i pur-
gatorio remāsuros q̄ māta purgatiō
indigebūt.

Capitulum. ix.
Pro ad secūdū p̄ncipale. p̄ q̄vi
q̄ belicet anie defunctoz inuari
possint. h̄. b̄ Greg. lliij. dial.
Et doctores i. lliij. dis. xlvi. Priorz ieiū-
niū. Scđo pl̄ elemosyna. Tertio plus
oīo. Octo maxime sacrificiū alter⁹. sp̄
intelligēdo ceter⁹ parib⁹. Sub illis m̄
quattuor plura alla comp̄bēdunt. sic
dictū est supra tertio p̄cepto de satissa-
ctione. Primo valet ieiuniū. vel vigi-
lia. abstinentia a delectationib⁹. cibis
vel alijs solatijs corporeis alias licet
Sūliter asperitas lecti et vestiū. flagel-
latio. genuflexio et p̄egrinatōes. tri-
tio. et hīmōt. et hec alibus applicatava-
lent p̄ viā iusticie et p̄ modū solutiōis
pene. Unde dicit. xiiij. q. iii. aia. Ieiū-
nia viventiū sunt auxiliū defunctoz.
sic q̄ de ea acceptat p̄ aiabuz defunc-
toz tanq̄ p̄ ipsas hoc faciuz eēt. Un-
beatissimus Dñicus ferrea catena triplice
disciplinā omni nocte recepit. Unde p̄
se. allā p̄ defunctis. terriā p̄ peccatorib⁹
bus viuis. Nam sit te in carcere existē-

Preceptum VII Cap. IX

non posses soluere statim. et si tenueris
q̄ teneris. ego tot p̄ te dādo. te libera
rē. sic etiā in p̄posito est de carcere pur
gatoriū. Ex q̄ p̄z q̄ p̄sumū evalde hic
q̄ talia purgari. p̄ferrū q̄ infirmitates
et alia patientē sustinēdo tū vivim⁹. q̄
tūc spāle merentur in p̄ta gaudium
et satisfacim⁹. Qui autē nob̄ defunctis
q̄ p̄ nob̄ suffragat tūc meritū sibi ma
net. Et op̄ satisfactoriū in q̄bū tale solū
subuenit nob̄. Exemplū de hic purgan
do se. oī p̄ Greg. i. omel. vbi refert. q̄
Emilian⁹ diues lapsis in quoddā vi
ciū monasteriū intravit. se mīlēpt̄ af
flicit. matutinas in mōte extra mona
steriū p̄uenit. vbi abbas ī medio no
ctis sup̄ cū lumē velut solē vidit. et enī
ab eodē dephensus esset postmodū et
interrogatus ī monasterio qd̄ egiss̄
tarde p̄fessus ē. q̄ etiā ī spāce audi
uit dimissuz est p̄ctū tuū. Pauor etiā
et timor mortis quosdam purgat hic.
Hū Greg. iiiij. dial. dicit. Plerūq; de
culpis minimis ip̄e solus pauor egrē
diētes aias iustoz purgat. sic narran̄i
de qdā sc̄to viro frequēter q̄ ad mortē
veniēsvehemēter timuit. Et post mor
tem discipulis ī stola alba apparuit et
exp̄clare sit suscep̄t̄ indicauit. Et ibi.
Et beat⁹ Aug⁹. li. dixit statōe infirmo
rū loquēs sacerdotib⁹ de hoībus mo
rituris sic dicit. Qb̄ soluēdi sūt oēs abso
lutioñē dūrāxat rogātes. nec suspen
dendi sūt a fidelī cōlōne qb⁹ mōr̄ ti
met sine dilatēt̄ q̄s p̄ctōz amara re
cordatio. v̄l̄ eūcier ī lachrymis v̄l̄ met⁹
mōr̄ dūc̄t̄ adveniā. sic scriptura testat̄
et territi purgabūs. Job. xl. Et Aug.
Eccl̄ dovaler elemosyna etiā p̄vis ī
sticier p̄ modū redēptōis p̄ aiab⁹. Et
illud melius ē q̄ telūmū. q̄ bonū hu
manū q̄nto cōmū rāto melt⁹. elemosy
na aut̄ plurib⁹ dāt̄ interdū. Et sub isto
cōprehēdūt̄ oīa oīa miscōde corporalit̄
Sicut sp̄nalia impensa p̄ximo p̄pter
q̄ias defunctoz. Hū dātio oīo p̄. can
delarū. panū. et bīmōl̄ p̄ mīstris ecclē
valet defūctis. Hec autē hīc p̄ se facta
sicut dictū ē de telūmū pl̄ nob̄ valerēt̄
Exemplū poit̄ Greg. i. iiiij. dial. de Pa
scasio dyacono cardinali maximo ele
mosynario l̄fato valde. q̄ nō ex mali
cia s̄ ex ignorātā duob⁹ ī papatu ele
ctis. postea aio adhesit illi q̄ min⁹ ins
habuit. Pascasio igī defūcto. sanct⁹
German⁹ ep̄pus capuan⁹ ve p̄silio me
dicoz ī thermis se laua revolēs. cū ser
uente ī feruēti aq̄ reperit. a q̄ cū q̄siss̄
cām rāte fuitutis. Hū. q̄ pp̄ adhesio
nē p̄dictā. Et si inq̄t̄ p̄ me oraueris. et
reuersus nō me hic iueneris. liberat⁹
sum. Oīr faciū ē. Et dīc Greg. q̄ ele
mosynis Pascasi⁹ meruit liberari cl
ti⁹ et German⁹ p̄ce. Tertio valet pro D
aiab⁹ oīo et pl̄ ceteris partib⁹ q̄ p̄cedē
tia. et b̄ p̄vis gr̄er p̄ intercessionez mē
broz p̄pi. Meli⁹ ē. n. op̄ charitatis qd̄
dirigit in deū. vt oīo. q̄ qd̄ dirigit ī se
vel in primū. vt solū telūmū v̄l̄ elemo
syna. Hū dīc Sco. suo q̄dli. q̄ penul.
Int̄ oīa meritoria oīo magis h̄z rōnē
meriti. applicabilis alteri. q̄ ip̄a de ra
tione sui est placatiuaz reconciliatio
deo. et etiā isti⁹ p̄ quo p̄ ip̄m orante os
fer. Et ille. Hū fm̄ Pe. pal. in. iiiij. dis.
.xlv. oīo sanctoz ī p̄lia valet p̄ aiab⁹
quaq̄ fore būficijs p̄us adiute sui. dī
hīc vitnerēt̄. Valer etiā p̄ces. p̄fertum
viator fūtor. et p̄ oībus oīonib⁹ bea
ti dīn. vel altoz. valer q̄ ad deuotōez
oīo dīnica. l. Pater n̄. q̄ iudex n̄ fa
ctus est aduocatus n̄. cui cēt oppro
briūentre p̄tra suū monitū. et infrin
gere vel cassare qd̄ ibi docuit̄ forma
uit. v̄l̄ in cemiterio et alibi dīci dīz. q̄
etiāz est oratio sp̄ūsantri q̄ fm̄ apl̄m
postulat p̄ nob̄ gemitisbus inenarrā
bilibus. id ē. nos postulare facit. Da
lent etiā plus q̄ nostre orationes v̄l̄
gīle defunctoz ab ecclīs instaurare. q̄

ex opere opato. id ē. ex ordinatio et iten-
tione ecclie. Exemplū de h̄ refert Dīn-
cen. in spe. hysto. de sc̄o Johanne ele-
mosynario p̄iarcha. Hunc em quidā
dunes dedit octo libras auri. petēat
oraret p̄ salute filij fratr̄ nautarū.
et nauis. moūt filius et circa eadē tpa
nauis mergit cū oib⁹ p̄tentis. nisi q̄
hoies p̄fati cuaserūt. sūg quo cū ama-
ricaret dunes. vidit in somnis similez
Johāni elemosynario sibi dicentem.
Cur turbar̄. nōne p̄ salute petere ius-
sist. fili⁹ saluat⁹ ē. et sūvixisset imūd⁹ su-
llet. alij invita sūt tuiti. et nisi oīo et ele-
mosyna intercessissent oēs cū nauit in-
teriūs. exp̄gesact⁹ igit dunes optie-
cōtēnē. Quarto sup̄ oia valet dīc
Greg. sacrificiū altaris. id ē. misse ce-
lebratio. et h̄valet p̄ viā ḡrē fūsticē. q̄
meli⁹ el̄t op̄ charitatis cōis. s. toti⁹ ec-
clesie q̄ p̄uater sp̄alts p̄sone. et dī hic
oblatio altaris idistincte. ut dīc Greg.
vbi p̄s. siue sūt p̄sacerdot⁹ siue receptio
eucharistie. siue opatio alia sacerdot⁹
celebratis in p̄sona ecclie. et nō accipit
precise. p̄xento in eucharistia. q̄ etiā
sici p̄xide eēt. Nec aut oblatio ut sit
deo accepta. oportet q̄ offerat a p̄sba
vel a personis acceptis deo. sūm illud
Gen. liij. Respergit de⁹ ad Abel. s. p. et
ad munera ei⁹. s. scđo. Dñ q̄i q̄s cele-
brat missa. oblatio fit p̄mo a xp̄o. q̄ sa-
cramētū illō sic istituit fieri. sūm illud
Job. vij. Panis quem ego dabo caro
mea ē. p̄ mūdivita. q̄i xp̄s ē summ⁹ sa-
cerdos. q̄i l̄z imediate nūc nō offerat.
als eēt infinitū meritū. tñ mediate of-
ferat p̄ ministru. Fit scđo a xp̄i passiōe
et ab ea h̄ efficaciat inq̄tū lbi speciali-
or p̄ memoratio xp̄i passiōis habetur
verbis. signis. et meditatiōib⁹. sūm illud
Iuc. xxij. Hoc facite in meā p̄memo-
rationē. Et. s. Coz. xij. Tertio fit et acce-
ptat rōneyolutatis ecclie ḡnalis mil-
itantis. q̄i ille intelligit facere cul⁹ noīe
v̄lūce fit. ut dīc Dlony. c. xlj. cele. h̄le.
Quarto p̄t acceptabili⁹ fieri vel fru-
ctuō sūs sacrificiū rōne p̄sonalis me-
riti offerētis. puta sacerdotis offerētis.
Quinto p̄t acceptabili⁹ fieri q̄ p̄vna-
tam p̄sonā. sūm q̄ deuoti⁹ petit missaz
celebrari. Primū ex dictis tam in bo-
nis q̄ in malis sacerdotib⁹ h̄ locū et
efficaciā. Quartū ē tñ i bonis. Quin-
tū accidit. Dñ sūm Dur. et Tho. liij.
dis. xij. Eucharistia i missē celebratiōe
duo s̄ fruct⁹ h̄ p̄ncipali⁹ cōferre. vnuž
inq̄tū eucharistia ē sacramētū dat re-
cipiēt eā deuote maiorēvntionem ad
xp̄m. fidē. spēm. charitatē et alia plura
in p̄p̄la aīa recipiētis cansat. Alio h̄
dare eucharistia inq̄tū nō ē sacramē-
tum h̄ etiā sacrificiū quoddā deo acce-
ptissimū. p̄p̄ prefatas tres cas. v̄l q̄t-
tuor recitatas. et sic h̄vīm latissimōis
ad tollendā penā debitā illi. p̄ q̄ offerēt
in missā a sacerdote. siue sit. p̄ peccato
mortali siue ventali. tñ i viuis q̄ i mor-
tuis. Et si q̄ris. quātū q̄ de pena tollit
eucharistie oblatio. sūm Duran.
ibidē. Nō semp̄ penā totā tollit. q̄i ef-
fecitus hodiernē oblatōis finit⁹ ē. als
oēs de purgatoriōna missa liberaret
h̄ plusz min⁹ tollit sūm q̄ se extēdit de
uotis missri offerētis et v̄tus sacrificiū
deo soli nota ē. et reat⁹ sūm būplacitūz
dei. et sūm dispositionē illūs p̄ que of-
ferēt. Credit tñ Ambroze. q̄ nulla
missa celebret. p̄ qua nō plares de pur-
gatoriō liberent. Qd̄ v̄tarez dīcīt h̄ie
Pe. p̄. vbi p̄s super. liij. Quia q̄nq̄
multi sunt in purgatoriō sic dispositi
ut cito liberent. aut q̄i iā dīi ibi stete-
runt. aut q̄i p̄auit purgāda habuerūt
Et nōnduz q̄ q̄nto h̄ q̄tnor suffragia
fiūt ex maiori charitate. tāto amplius
proficiant. sūm Pe. de thar. vbi p̄s.
Quantū aut̄ sacramētū altaris pro
p̄iabūs valeat. docet Greg. liij. dyalo.
vbi p̄mo refert de monacho noīe Ju-

Preceptum VII Cap. IX

stus qui in monasterio sancti Greg. aliqui eiusdem medicis fuit. tres denarios occulte habuit quod iuuenies monachis in mandatis a bīo Greg. accepserunt. ut mortuorum Justo nullus adesseret frater. et mortuus in sterquilinio sepe licebat. mortis ligatus. sed penitētis Justus in sterquilinio sepelitus. trigesimo aut die ius- sit Greg. pro eo quotidianus per trigesima dies missāvā celebrari. et trigesimo die Justus apparuit vni de monachis discens se aī inchoationē missarū dictarū male habuisse. sed postea melius etiam liberatus. Secundū refert de quodā apud hostes detēto. pro quo vero certis diebus sacrificiū offerri. percurabar. longo aut post tpe liberatus innotuit vixi. predictis diebus a vinculis fuisse solutū. quod sacrificiū altaris pro eo fuisse oblatum. Tertiū refert de p̄bysterio qui in thermis calidissimis aliquoties se lauare prouenit. ubi frequenter reperit servitorē sibi oīa exhibentes. quod balneatores prouenerunt. tandem rediēs ne ingratus esset. diuersas rocas. id est. panes in quibus poterat perfici eucharistia fuitori obtulit. Qui ingemiscēs ait. Hoc māduca re nō valeo. sed p̄ me q̄o consecrare digneris celebrādo. Dūs enī sui loci huius. et p̄ meis pctis purgoz. si rediens me nō inuenieris. liberatus crede. Per hebdomadā sed p̄byster q̄idē celebrauit. et rediēs nemine inuenit. Quarto refert de Agathone epo cui nauigati romaz tēpestas nauim marie q̄ssant. nauta aut ei nauicula in nauis pēden tem regere volēs cū nauicula sine fratre in mare ferebat. die tertio veit ep̄s cū quassata nauis in insulā hosticā ubi celebrauit. p̄ nauta quēz putauit submersum. regataq̄z nauis tandem venit ad romanū portū. ubi nauis ambulantē vidēs q̄stūt quō enasisset. Hūdūt ille Cū nauicula repleta eēt aī ibi manis qua eversa. charine sup̄ sedi p̄t potuit

Cūq̄ post dies q̄nq̄ famet labore sun-
dit⁹ deficerē. vidi quandā miseri panes
porrigentē quo cōfortat⁹ vidi nauem
transētē. q̄ me huc aduexit. Quo in-
tellexit ep̄s eandē dīe fuisse sue cele-
brationis. Quo ad tertium p̄ncipale
dīi suffragia facta p̄ p̄cōres valeant
defuncti. Non dū p̄mo fin Tho. vbi
pri⁹. q̄ tria sunt q̄ faciūt ogavinoꝝ ve-
lut cāne quedā ad aias defunctorū p̄-
uenire. Primiū ē charitatis vniō. Se-
cundiū ē faciētis seu satissaciētis intē-
tio. Tertiū ē obsecrātis oīo. De p̄ p̄.
q̄ charitas q̄ ē vinculū vniōis mēbris
ecclie n̄ solū se ad viuos extēdit sed etiā
ad defunctos q̄ in charitate decesserit.
q̄ charitas evita q̄ p̄ morte corpis nō
finis. Fin illō. i. Coꝝ. xliv. Charitas nū
q̄ excidit. id est etiā amicitia et socie-
tas dñia in bonis i charitate firma-
tar fundata p̄ morē nō desinat. sed manet
inter viuos et mortuos in dño. et inter
int̄ viuos et mortuos in dño. inter se.
Hec charitatis vniō facit aliquid mō oīa
cōia in hūtes elus societatez. Itavt in
patria q̄llbz gaudeat de bonis alteri⁹
singul⁹ et in via q̄libet deuotus gaudet
de singulis vere bonis p̄ximi. et in pur-
gatorio q̄libet aia de bonis alteri⁹. de
quib⁹ ponit articulus Sanctoꝝ cōio
nem. immo plus hūs de charitate. de
bonis certis alteri factis ampli⁹ gau-
det et gratulat fin interiore p̄solatiōz
et delectationē q̄ gaudeat alius q̄ mi-
norē hūz charitate. et cui illud certū bo-
nū inest. De scđo videlz de satissaciē-
tis intentiōe p̄t. q̄ mortui in memo-
rijs hoīm vitūtū. Dū sic ut vnuus vnuus
p̄ alto in societate ciuilli satissacere po-
test. vt p̄t in debito zibus. sic in soci-
etate charitatis apud deūvnuus p̄ intē-
tione alteri p̄t dare bona sua satissa-
ctoria. inq̄stūt talia. siue sit viuus si-
ue defunct⁹. De tertio videlz obsecrā-
tis affectiōe seu oīone p̄t. q̄ p̄ viā oīo-

x

nis alioq[ue] alteri iterum impetrat primas
gratiam, licet non mereat. Peccatores
etiam deus quicunque audit, qui scilicet perunt ali
quid deo acceptum, quod deus non solum tu
stis hec etiam peccatoribus bona sua pruidit.
ut p[ro]p[ter]e Mat[th]ew. v. non ex eorum meritis, sed
ex sua clementia. **I**o sup illo Job. ix.
De peccatoribus non exaudit, dic glo, et ce
cens loquitur non inunctus, id est, ut ad
huc non plene evidet. **A**d propositum ergo di
cendum, quod suffragia sine siat per peccatores
etiam seculares sine per iustos valere potest
defunctis, et si non per charitatem rationem,
tamen per impetrationem, licet per iustos facta
plus valeat. **H**ac[et]i[us] Tho. expresse te
nereride super. ii. dis. xl. q. iiiij. ubi op
posita opinione recitas primam sic ap
probat. **Q**uia inquit efficacia suffragio
non mensuratur finis charitatis eius, per quo
fiunt cum tantum valeat, vniuersaliter quoniam me
ruit sibi valere, ut Aug[ustinus]. dicit. **I**do
ab aliis vero dicit, quod etiam ipsa operatio
sine charitate facta valet ei, per quod fit vnu
te charitatis eius non operantis. **H**ibi
Nec in quarto oppositum vide tenere
Cocor. Guib[er]t. in ronali divino. **E**t
Pe. pa. ubi prius ponit quoniam gaudi
valores suffragiorum et operum bonorum.
Primus enim maxime valer suffragium
boni facrum pro bono, quod oibus modis
tribus fidicis potest valere. **S**ed tunc mi
nus valeat, licet valeat boni per malovi
no, quod per modum frequentis impetratius.
Tertius malorum per bono. **Q**uartus mali
valer per malo, quod de peccatores non exau
dit, id est, sic iustos, sed sicut perentes id
quod est conforme diviie voluntati. **E**x p[ro]p[ter]e
etiam p[ro]p[ter]e r[ati]o ad aliud dubium, quo
queritur utrum suffragia facta per multis o
ibus possint, equaliter. **R**espondeo quod suffra
gia facta per multis tantum valeat quod ad gau
dium cuiuslibet in purgatorio, quoniam si per
quolibet fieret. **E**t eadem ratione valer etiam
per iustos a iustis per quod non sit. **P**er expono
modum, quod charitas finis apostoli non querit que
sua sunt, id est, finis Augustini non propria co
munitate, sed communione anteponit. **D**icitur
sicut religiosus bene dispositus plus gau
det de legato facto contatu quam de legato
sibi speciali. **S**ic enim in purgatorio quo
ad congratulationem. **S**ed dico quod infra
fragia facta per multis non tantum valeat sin
gulis quam ad liberationem a pena, quantum
valerer si fieret per uno vel paucis ex in
tentione dirigentis, p[ro]p[ter]e quod opus satifac
torum est finite efficacie in satisfactione.
et quanto pluribus codicibus, tanto minus
singulis cedit. **E**t est simile in policia hu
mana. **S**i n. quoniam sunt in carcere, quo
rum quilibet tenet quoniam flor[er]et, si ex parte omni
solito quoniam flor[er]et, non liberaret in toto, sed
solus in uno, quod adhuc quilibet tenet quantum
si quoniam florenos darem, per uno, ille
plene liberaretur, sic etiam est de incarceratione
in purgatorio. **D**ubitab[us] adhuc utrum
tantum valeat suffragia successiva continua
ta, quantum simul facta, ut triginta mis
se per dies triginta dicere, quantum triginta
una die dicere. **E**t sic de elemosyna cen
tum flor[er]et, per una die dato per quantum si an
niversariu[m] periret, et sic de aliis. **A**si
Per pa. tantum vel plus valeat quod ad mer
itu institutis, quod magis est ad honorem
dei continuatio talium anniversariorum, et
hoc consideras eccl[esi]a, sic institutis anni
versariis, tricentis septuaginta bmois.
sed quo ad celiorum liberationem a pur
gatorio, et citius vindendu[m] deum, plus va
let accelerata multiplicatio, quod sacra
mentum in proposito habetur si est suffragium
altaris, nunquam tantum valeat ex ope oper
ario sicut actu habendum. **E**t forte am
ma non erit tantum in purgatorio, quo
usque ultimum suffragium per anniversariis
fieri. **D**icitur vero quod est laudabile, et potest
ex fonte charitatis manare, ita ut con
tinuans suffragium divinum laudis con
tinuationem querat, et simul faciens ci
tius velit eum liberari, ut statim deo su
stinetur, et ne diu crucietur.